

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 1874/12.03.2026

PUNCTE DE VEDERE

referitoare la proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2026

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2026*.

În temeiul art. 6 alin. (7) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 33 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare, în ședința din data de 12.03.2026, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, părțile reprezentate în Plenul Consiliului Economic și Social și-au exprimat următoarele **puncte de vedere**:

- reprezentanții părții patronale au votat pentru avizarea **FAVORABILĂ** a proiectului de act normativ;
- reprezentanții părții sindicale și reprezentanții fundațiilor și asociațiilor neguvernamentale ale societății civile au votat pentru avizarea **NEFAVORABILĂ** a proiectului de act normativ, cu următoarea **motivare**:
 - având în vedere plafoanele bugetare propuse, se instituie pentru anul 2026 un plafon al deficitului bugetar de -6,2% din PIB și al cheltuielilor de personal de 8,2% din PIB, concomitent cu un plafon al datoriei publice de 62,5% din PIB conform metodologiei UE. Aceste limitări sunt însoțite de derogări de la Legea

responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, cu modificările și completările ulterioare, pentru a permite fixarea plafonului soldului structural la -5,4% din PIB, mult peste obiectivul pe termen mediu (-1% din PIB). În plan operațional, traiectoria de ajustare este împinsă în timp, deși în documentul se recunoaște explicit că peste pragul de 60% din PIB al datoriei ar trebui inițiat un program de reducere a datoriei. Cu alte cuvinte, proiectul cere în același timp reduceri pe cheltuieli cu personalul și înghețări extinse, dar acceptă o datorie mai înaltă și o consolidare structurală lentă. Această incongruență crește costul social al ajustării fără a oferi garanția unei corecții macroeconomice rapide. Mai exact, abordând cifric această situație se propune deficit -6,2% din PIB, cheltuieli de personal 8,2% din PIB, datorie 62,5% din PIB, sold structural -5,4% din PIB;

- proiectul de act normativ propune pentru anul 2026 înghețarea salariilor în sectorul public, menținerea sporurilor, indemnizațiilor și a altor elemente salariale la nivelul lunii decembrie 2025, neacordarea de premii/prime/bonusuri/ore suplimentare, precum și înghețarea pensiilor și a altor drepturi de asistență socială (alocații copii, burse studentești). Toate aceste propuneri se desfășoară într-un context în care chiar documentele oficiale recunosc nevoia de consolidare graduală, dar propun o cale de corecție ce apasă disproporționat asupra veniturilor populației, în timp ce politica de TVA și accize re-alimentează presiunile pe coșul de consum situație care poate fi interpretată ca fiind o contradicție în termenii propuși. Corelarea acestor plafoane cu proiecția bugetului BASS (bugetului asigurărilor sociale de stat) pe anul 2026 relevă tensiuni suplimentare, în sensul în care bugetul asigurărilor sociale de stat este construit la venituri totale de 159.129.501 mii lei, din care 80% contribuții, 19,7% subvenții de la bugetul de stat și 0,3% venituri nefiscale și sume din UE;
- de asemenea, procentul de 99,8% din partea de venituri este aferent sistemului public de pensii, iar 0,2% sistemului de accidente de muncă și boli profesionale. Cheltuielile BASS sunt 158.908.897 mii lei, iar fondurile pentru pensiile din sistemul public în 2026 însumează 154.755.000 mii lei, adică 7,6% din PIB, în condițiile în care aproape 98,9% din totalul cheltuielilor aferente sistemului public de pensii reprezintă asistență socială, administrarea fiind doar 1,1%;
- de asemenea, subvenția de echilibrare de la bugetul de stat este dimensionată la 31.419.238 mii lei, iar veniturile BASS sunt diminuate cu 23.799.529 mii lei aferente Pilonului II, în contextul menținerii cotei de 4,75% pentru contribuția la pensiile administrate privat. Toate aceste cifre arată o dependență ridicată de subvenția bugetului general consolidat într-un an în care legea plafoanelor comprimă spațiul pentru cheltuieli și îngheață drepturi sociale, ceea ce sporește

riscul subfinanțării cronice sau al întârzierilor în plata unor prestații, în special dacă execuția veniturilor fiscale dezamăgește din cauza efectului majorărilor de TVA și accize asupra activității economice;

- un element critic este compoziția veniturilor BASS și a bugetului asigurărilor pentru șomaj în 2026. Bugetul șomajului are venituri de 4.029.919 mii lei și cheltuieli de 3.425.720 mii lei, din care 41,7% sunt proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile (inclusiv PNRR), în timp ce asistența socială reprezintă 42,8% din totalul cheltuielilor. Media lunară a beneficiarilor de indemnizație de șomaj este proiectată la 55 de mii de persoane (plus 5 mii absolvenți), cu o rată a șomajului înregistrat de 3,4% și 265 de mii de șomeri la finele anului. Deși pe hârtie rezultă un excedent de 604.199 mii lei la bugetul șomajului (374.421 mii lei pe sistemul de șomaj și 229.778 mii lei pe fondul de garantare a creanțelor salariale), experiența execuțiilor arată că excedentele pot ascunde subutilizări ale măsurilor active, subdimensionarea protecției în perioade de ajustare sau constrângeri de cofinanțare care blochează absorbția fondurilor europene. Trebuie luat în calcul că suntem într-un an în care TVA-ul și accizele urcă, iar cheltuielile reale ale gospodăriilor cresc, cheltuielile sociale se mențin rigide, simultan cu înghețarea salariilor din administrația publică, putându-se ajunge la o creștere a cererii pentru prestații de protecție;
- nu trebuie minimalizată nici arhitectura contribuțiilor sociale care stă la baza BASS. În anul 2026, cota de contribuții de asigurări sociale plătită de angajați rămâne 25%, contribuțiile angajatorilor pentru condiții deosebite și speciale 4% și 8%, iar 2% din contribuția asiguratorie pentru muncă se distribuie sistemului pentru accidente de muncă și boli profesionale, în timp ce Pilonul II absoarbe 4,75% din baza aferentă. Această situație coroborată cu scăderile de venit real prin prețuri (TVA/accize) și înghețările de drepturi, creează presiuni importante pe venitul disponibil net al salariatului, pe de o parte prin taxarea indirectă mai mare, pe de altă parte prin menținerea sarcinii sociale la același nivel;
- dacă nu se iau în calcul o serie de compensări țintite pentru salariații cu venituri mici, poate crește incidența muncii la negru, de a împinge microîntreprinderi și contracte precare spre evaziune și de a reduce atât baza contributivă, cât și colectarea efectivă, ceea ce, paradoxal, contrazice obiectivul declarat al consolidării veniturilor bugetare. Efectele asupra sărăciei sunt cumulative și se manifestă prin creșterea numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune, mai ales în rândul familiilor cu copii, al lucrătorilor cu timp parțial și al salariaților din sectoare cu productivitate scăzută;

- angajații cu venituri mici sunt afectați în mod disproporționat. Singura măsură compensatorie prevăzută pentru aceștia constă în menținerea neimpozitării unei părți din salariu – 300 lei până la 30 iunie 2026 și 200 lei până la 31 decembrie 2026;
- cu toate acestea, impactul real al acestei scutiri este infim comparativ cu majorările de taxe indirecte. Mai exact, dacă o gospodărie cheltuie lunar 2.500 lei pe alimente și utilități, majorarea TVA de la 9% la 11% pentru majoritatea alimentelor, alături de creșterea cotei standard la 21%, duce la o creștere a cheltuielilor de aproximativ 100 sau 150 lei lunar, ceea ce depășește clar reducerea fiscală acordată salariaților cu venituri mici. Salariatul cu normă întreagă la salariul minim resimte cel mai puternic acest efect, întrucât salariul minim brut nu este indexat în raport cu rata inflației anticipate după creșterea TVA, iar scutirea de 300/200 lei nu compensează pierderea reală a puterii de cumpărare;
- la nivelul detaliilor operaționale, proiectul de lege privind plafoanele stabilește un plafon al soldului primar de – 66.952,1 milioane lei. Această limită rigidă, dublată de prevederi restrictive privind virările de credite între subdiviziuni de cheltuieli din BASS și din bugetul șomajului, reduce flexibilitatea administrativă exact când volatilitatea macro este ridicată și menționăm aici de exemplu prețul petrolului. Scăderea consumului intern din cauza TVA și a scumpirii vieții, creșterea costurilor de producție și logistică din cauza prețurilor la energie și deteriorarea perspectivelor macroeconomice pot genera o serie de concedieri importante la nivelul anului 2026. Acest design instituțional poate induce tăieri prociclice în trimestrul IV, atunci când apar, de regulă, derapajele de execuție sau când fondurile europene întârzie, cu riscuri directe pentru plata la timp a drepturilor;
- estimările pentru anul 2026 presupun o absorbție a fondurilor europene la un nivel care depășește cu mult performanțele istorice ale instituțiilor implicate. Un prim indiciu al acestui optimism exagerat îl reprezintă ponderea proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile în bugetul asigurărilor pentru șomaj, unde documentele indică faptul că nu mai puțin de 41,7% din totalul cheltuielilor programate provin din fonduri europene, inclusiv PNRR. Această proporție este neobișnuit de ridicată și nu are precedent în execuțiile anterioare ale ANOFM, unde absorbția reală, în anii buni, s-a situat mult sub acest nivel. În anul 2026, veniturile totale ale bugetului asigurărilor pentru șomaj sunt estimate la 4.029.919 mii lei, iar cheltuielile la 3.425.720 mii lei, din care peste 1.429.000 mii lei sunt legate de proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile. Această dependență masivă înseamnă că aproape jumătate din funcționarea efectivă a politicilor active de

ocupare depinde de aprobarea, derularea și rambursarea la timp a proiectelor europene, deși în trecut astfel de proiecte au fost frecvent întârziate luni sau chiar ani;

- având în vedere sensibilitatea modelului economic românesc față de consum, se impune introducerea unui mecanism de indexare a salariilor necesar pentru protejarea salariaților în anul 2026, cel puțin în sectorul public, cu rata creșterii prețurilor determinată de majorarea TVA la 21% și a cotelor reduse la 11%, deoarece înghețarea salariilor la nivelul lunii decembrie 2025, în condițiile în care câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului pe 2026 este de 9.192 lei, devine nesustenabilă pe fondul creșterii generale a prețurilor. Menținerea salariilor nominale constante, în timp ce TVA-ul crește cu două puncte procentuale, iar accizele la carburanți cresc cu 10%, conduce la o erodare accelerată a puterii de cumpărare. Prin urmare, se impune o indexare minimă de 5,5%, procent egal cu majorarea prognozată a câștigului salarial mediu brut din bugetul asigurărilor sociale (creștere de la 8.709 lei în 2025 la 9.192 lei în 2026), pentru a evita o scădere reală a veniturilor;
- de asemenea, este importantă extinderea măsurii privind neimpozitarea unei părți din salariul minim, deoarece aceasta acoperă doar 300 de lei pe lună în perioada ianuarie – iunie 2026 și 200 de lei în perioada iulie – decembrie. Pentru a menține venitul net al salariaților la un nivel stabil, este necesară majorarea plafonului neimpozabil la minimum 500 de lei pe lună pe tot parcursul anului 2026, măsură perfect fezabilă, având în vedere baza de venituri de 159.129.501 mii lei a bugetului asigurărilor sociale și faptul că doar 0,3% din venituri provin din surse nefiscale, restul fiind strict legate de contribuțiile sociale obligatorii. Această măsură trebuie completată cu introducerea unui mecanism automat de compensare pentru salariați în raport cu scumpirea energiei, având în vedere că fondurile europene insuficient absorbite și majorarea taxării indirecte se suprapun pe o perioadă de turbulențe energetice accentuate.

Președinte,
Sterică FUDULEA